

Lekce 8

Struktura:

Dialog

Ustálená spojení

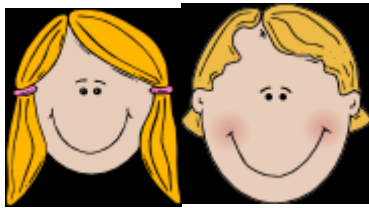
Slovíčka

Gramatika

Cvičení

Víte, že.....?

Dialog:

På fjellet

Jana og Ola er på tur i Geilo. Det er en nydelig dag og været er fint. Jana peker på et stort fjell og spør Ola.

Jana: Ser du det bratte fjellet der borte? Skal vi ikke dit?

Ola: Nei da, det skal vi ikke. Hytta vår ligger bak den vakre fjorden.

Jana: Sier du det? Da har vi nok tid til å stikke innom den lille hytta der nede, ikke sant?

Ola: Det er en kjempegod idé. Jeg kan godt tenke meg å ta meg en liten kopp kaffe.

Jana: Og varme nystekte vafler med jordbærsyltetøy.

Ola: Det høres perfekt ut. Jeg er faktisk ganske sulten jeg.

Jana: Og jeg ser fram til å sette meg foran peisen.

Ola: For et fantastisk liv.

Ustálená spojení:

Ser du det bratte fjellet der borte?	Vidíš tam v dáli tu strmou horu?
Nei da.	To teda ne.
Sier du det?	Vážně?
Vi har nok tid til å/noe	Máme dost času na ... <i>(sloveso/podstatné jméno)</i>
Det høres perfekt ut.	Zní to báječně.
Jeg er sulten.	Mám hlad.
Å se fram/ frem til å/noe	Těšit se na ... <i>(sloveso/podstatné jméno)</i>
For et fantastisk liv.	To je ale úžasný život.

Slovíčka:

nydelig – výborný, půvabný, rozkošný	en idé – nápad
et vær – počasí	å tenke seg – představit si
å peke på – ukázat na	å ta seg – dát si
et fjell – hora	varm – teplý
bratt – příkrý, strmý	nystekt – čerstvě upečený
ei/ en hytte - chata	en vaffel – vafle
å ligge – ležet, nacházet se, být	et jordbærsyltetøy – jahodová marmeláda
en fjord – fjord	faktisk - skutečně
å stikke innom – zaskočit <i>(na návštěvu apod.)</i>	ganske – docela
liten – malý	å sette seg – posadit se
kjempe- - velmi <i>(intenzifikující předpona)</i>	en peis - krb

Předložky místa:

på – na

foran – před

i - v

bak – za

under – pod

til venstre for – nalevo od

over - nad

til høyre for – napravo od

Poznámka: Po předložkách obvykle stojí podstatné jméno v určitém tvaru:Jeg ser fram til å sette meg **foran peisen**. Teším se, až se posadím před krb.**Gramatika:****Skloňování přídavných jmen:**

Přídavná jména se v norštině skloňují ve shodě s podstatnými jmény, která rozvíjí. Jejich tvary se liší v závislosti na rodu, čísle a určitosti (určitý nebo neurčitý tvar). Přídavné jméno může mít tvar přívlastku a stojí před podstatným jménem (**en nydelig dag**), nebo je součástí jmenného přísudku a stojí za slovesem (**været er fint**) (*tomuto jevu jsme se věnovali v lekci 6*).

Neurčitý tvar

	Jednotné číslo	Množné číslo
Mužský rod	en fin dag pěkný den	fine dager pěkné dny
Ženský rod	ei fin hytte pěkná chata	fine hytter pěkné chaty
Střední rod	et fint hus pěkný dům	fine hus pěkné domy
Nepočítatelná (mužský,	varm mat	

ženský rod)	teplé jídlo	
Nepočítatelná (střední rod)	varmt vær teplé počasí	

Určitý tvar

	Jednotné číslo	Množné číslo
Mužský rod	den fine dagen	de fine dagene
Ženský rod	den fine hytta	de fine hyttene
Střední rod	det fine huset	de fine husene/ husa
Nepočítatelná (mužský, ženský rod)	den varme maten	
Nepočítatelná (střední rod)	det varme været	

Zvláštnosti ve tvoření tvarů přídavných jmen:

Přídavná jména zakončená:

- ❖ na přízvučnou samohlásku (**fri, ny**) přibírají ve středním rodě koncovku **-tt**:

et **nytt** hus nový dům

et **fritt** menneske svobodný člověk

Přídavná jména **grå** a **blå** nepřibírají koncovku **-e**:

de **grå** dagene šedé dny

de **blå** buksene modré kalhoty

- ❖ na **-el, -en, -er** (např. **gammel**) ztrácejí **-e** po připojení koncovky **-e**. Zdvojená souhláska se mění na jednoduchou:

gammel, gammelt, gamle:

den **gamle** boka stará kniha

et **gammelt** hus starý dům

- ❖ na zdvojenou souhlásku (např. **grønn**) jednu ze zdvojených souhlásek ztrácejí po připojení koncovky **-t**:

et **grønt** skjerf zelená šála

- ❖ na **-sk** nebo **-ig** (např. **tsjekkisk**, **nydelig**) nepřibírají ve středním rodě koncovku **-t**:

et **nydelig** menneske výborný člověk

- ❖ na **-e** (např. **moderne**) jsou nesklonná:

et **moderne** hus moderní dům

en **moderne** bil moderní auto

- ❖ u některých přídavných jmen dochází ke změně výslovnosti (např. **god**):

god [gu:], **godt** [got], **gode** [gu:e]

Skloňování přídavného jména *liten*:

	Jednotné číslo		Množné číslo		
	Neurčitý tvar	Určitý tvar	Neurčitý tvar	Určitý tvar	
Mužský rod	en liten bil	den lille bilen	små biler	de små bilene	malé auto
Ženský rod	ei lita hytte/ en liten hytte	den lille hytta	små hytter	de små hyttene	malá chata
Střední rod	et lite eple	det lille eplet	små epler	de små eplene	malé jablko

Cvičení:

Doplňte chybějící slova z úvodního dialogu:

Jana: Ser du det bratte der? Skal vi ikke dit?

Ola: , det skal vi ikke. Hytta vår bak den vakre fjorden.

Jana:? Da har vi nok til å stikke den lille hytta der nede, ikke sant?

Ola: Det er en idé. Jeg kan godt meg å ta meg en kopp kaffe.

Jana: Og nystekte vafler med

Ola: Det perfekt Jeg er faktisk ganske jeg.

Jana: Og jeg ser til å sette meg peisen.

Ola: et fantastisk liv.

Doplňte správný tvar přídavného jména v přívlastku:

1. Det er en (nydelig) dag. 2. Jana peker på et (stor) fjell. 3. Ser du det (bratt) fjellet der borte? 4. Hytta vår ligger bak den (vakker) fjorden. 5. Det er en (god) idé. 6. For et (fantastisk) liv 7. Jeg kan godt tenke meg å ta meg (varm) vafler. 8. Det er en (fin) tur. 9. Det (stor) huset ligger der borte. 10. De (ny) hyttene ligger bak fjorden.

Doplňte správný tvar přídavného jména v přísudku:

1. Været er (fin). 2. Hytta er (moderne). 3. Dagen er (nydelig). 4. Vaflene er (varm). 5. Jentene er (vakker). 6. Den lille leiligheten er (fin). 7. Det store huset er (ny) 8. Livet er (fantastisk). 9. Leilighetene er (gammel). 10. Glassene er (blå).

Doplňte správný tvar přídavného jména liten:

ei hytte

den fjorden

en kopp kaffe

de buksene

det huset

et fjell

et eple

en leilighet

de jentene

ei jente

Přeložte:

1. Naše chata je za tím hezkým fjordem. 2. Těším se, až se posadím před krb. 3. Je úžasný den a počasí je pěkné. 4. Máme dost času, abychom se stavili na té malé chatě. 5. To je ale úžasný život. 6. Vážně? 7. Zní to báječně. 8. Máš hlad, nebo žízeň? 9. To je velice dobrý nápad. 10. Dáš si malou kávičku? 11. Ten malý byt je starý. 12. Norské holky jsou pěkné. 13. Teplé vafle jsou dobré. 14. Vidíš tu strmou horu tam v dálce?

Víte, že.....?

- ❖ **Mnoho míst v Norsku je pojmenováno po trollech** (Trollveggen, Trollstigen, Trollhaugen atd. a není divu, protože tyto potomky obrů můžete doposud potkat v norských lesích a horách. **Trollové jsou velcí tvorové podobní obrům**, kteří si rádi smlsnou na lidském mase. Jsou však také velmi hloupí, takže je snadné je obelstít a zvítězit nad nimi. Trollové mohou vypadat různě, často jsou například zobrazováni s několika hlavami, mohou ale také být zarostlí mechem nebo stromy. **Nejznámější obrazy trollů pocházejí od norského malíře Theodora Kittelsena**, ilustrátora norských pohádek.

- ❖ Každý student norštiny dřív nebo později zjistí, že **některá slova mají dva nebo tři tvary**. Z hlediska historie jazyka se jedná nejčastěji o **dánské a norské tvary slov**: **frem/fram** (vpředu, dopředu), **vet/veit** (å vite - vědět), **laget/lagde/laga** (å lage – udělat, vytvořit, připravit), **hage/have** (zahrada), **mage/mave** (břicho, žaludek), **bein/ben** (noha). Všechny výše uvedené tvary jsou gramaticky správné a záleží na uživateli jazyka, k jaké variantě se přikloní. Podle některých jsou konzervativní dánské tvary slov hezčí nebo více rafinované, přitom se však jedná spíše o vkus, zvyk a prostředí, nikoliv o objektivní hodnocení. Sami Norové jsou v tomto ohledu nedůslední, a mnohokrát v jedné větě použijí dva tvary stejného slova.